

ИЗВЈЕШТАЈ РЕЦЕНЗЕНТА ЗА СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ

Подаци о високошколској установи	
Назив, адреса и е-mail адреса институције	Универзитет у Бањој Луци Булевар војводе Петра Бојовића 1А 78000 Бања Лука info@unibl.org
Интернет адреса	www.unibl.org
Назив, број и датумакта о оснивању	РЕПУБЛИКА СРПСКА – НАРОДНА СКУПШТИНА Закон о измјенама и допунама Закона о високом образовању (Службени гласник Републике Српске, Број 30/07)
Пореско-идентификациони број (ПИБ)	401017720006
Матични број додијељен од Републичког завода за статистику	01040251
Име, презиме и адреса (назив и сједиште) оснивача	РЕПУБЛИКА СРПСКА
Број и датум одлуке о именовању лица овлашћеног за заступање	Број: 02/04-3.733-1/18 20.03.2018. године
Број и датум дозволе за рад високошколске установе	07.23/602-3900/09, од 22.06.2009. год.
Број и датум дозволе за рад ван сједишта	07.23/612-625-2/10, од 12.11.2010. год.
Организационе јединице на којима се изводе студијски програми и одговорна лица	1. Академија умјетности, проф. дрСанда Додик, 2. Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет, проф. др Бранкица Милојевић , 3. Економски факултет, проф. др Станко Станић, 4. Електротехнички факултет, проф. др Бранко Блануша 5. Машински факултет, проф. др Дарко Кнежевић, 6. Медицински факултет, проф. др Ранко Шкрбић, 7. Пољопривредни факултет, проф. др Никола Мичић 8. Правни факултет, проф. др Жељко Мирјанић, 9. Природно-математички факултет, проф. др Горан Трбић 10. Рударски факултет, проф. др Владимир Малбашић, 11. Технолошки факултет, проф. др Љиљана Вукић,

	12. Факултет политичких наука, проф. др Здравко Злокапа 13. Факултет физичког васпитања и спорта, проф. др Борко Петровић, 14. Филозофски факултет, проф. др Бране Микановић 15. Филолошки факултет, проф. др Петар Пенда, 16. Шумарски факултет, проф. др Војислав Дукић 17. Факултет безбједносних наука, доц. др Предраг Ђеранић	
Контакт особа:	Проф. др Страин Посављак, проректор	
Број телефона:	+387 51 321 181	
Студијски програми пријављени за евалуацију		
Назив студијског програма:	Ниво студија	Назив(и) излазних квалификација
Право	Први циклус	Дипломирани правник-240 ЕЦТС
ДОБРЕ СТРАНЕ:		
<p><u>Б.2. Креирање и одобравање студијских програма</u></p> <p>Б.2.1. Студијски програм основних академских студија Право (Први циклус) је заснован на релевантним документима којима се уређује поступак његовог доношења, измене студијског програма, правила студирања, начин праћења и вредновања знања студената, анкетање студената о квалитету наставног процеса и др., а који прате потребе континуираног осавремењавања, са циљем подизања квалитета студијског програма. Наставни планови и програми су јавно доступни на интернет страници Факултета.</p> <p>Студијски програм Право обезбеђује стицање одговарајућих знања и компетенција у области правне теорије, функционисања правног система, материјалног и процесног права и других правних наука.</p> <p>Студијски програм Право садржи све законом предвиђене елементе: назив и циљеви студијског програма; врста студија и исход процеса учења; стручни назив; услови за упис на студијски програм; листа обавезних и изборних предмета са оквирним садржајем; начин извођења студија и време трајања студија; бодовна вредност сваког предмета исказана у складу са европским системом (ЕЦТС бодови).</p> <p>Сврха студијског програма Право је прецизно и јасно формулисана тако да је у складу са основним задацима и циљевима високошколске установе.</p>		

Б.2.2. Образовни циљеви студијског програма Право, усклађени са релевантним документима, обезбеђују припрему студената за активно учешће у друштву и њихову будућу професионалну и пословну каријеру, стварање адекватне базе знања из области правних наука, као и подстицање иновација у даљем стручном усавршавању студената, пре свега кроз учешће у научно-истраживачким пројектима.

Б.2.2.1. Исходи учења у оквиру Првог циклуса студијског програма Право су јасно дефинисани, а вредновање њиховог остваривања се врши у складу са усвојеним стандардима квалификација, Квалификационим оквиром у Босни и Херцеговини и Оквиром квалификација Европског простора високог образовања, као и Правилником о начину праћења и вредновања знања студената на Првом циклусу студија из 2017. године.

Б.2.2.2. Дефинисани су услови и поступци који су неопходни за завршавање студија и стицање излазне квалификације дипломирани правник (240 ЕЦТС бодова). Они су доступни на увид јавности и усклађени су са циљевима, садржајем и обимом студијског програма. Студенти и наставно особље су упознати са образовним циљевима студијског програма, који су садржани у силабусима предмета, који су доступни на интернет страници Факултета.

Б.2.3.

Б.2.3.1. У структури студијског програма правилно су заступљене различите групе предмета, које омогућавају студентима стицање основних знања за успешно разумевање и решавање правних проблема. Структура курикулума обухвата распоред предмета по годинама, односно семестрима, фонд часова активне наставе (предавања и вежбе) и одговарајући број ЕЦТС бодова.

Структуром курикулума обухваћен је: опис одређеног предмета, који садржи назив предмета, категорију предмета (обавезни или изборни), годину и семестар студија, број ЕЦТС бодова, име наставника који изводе наставу на предмету, циљ курса са очекиваним исходом, предиспитне активности, садржај предмета, литературу за спремање испита, методе извођења наставе, начин провере знања (колоквијуми, писмени испит, усмени испит и сл.), начин бодовања предиспитних активности и завршног испита, у циљу коначне оцене, и др.

Због потребе уношења иновација у силабусе наставних предмета, студијски програм се периодично ревидира. Из документације се види да су у периоду од 2007-2017. године четири пута вршене одређене мање измене и прилагођавања (2008, 2010, 2011. и 2013. године), које нису захтевале процедуру изван факултета (нпр. пребацивање наставног предмета из првог у други семестар, и обрнуто, а у оквиру исте године студија).

Б.2.3.2. Студенти имају могућност да се укључе у научно-истраживачки рад кроз израду семинарских радова, као и писање радова за часописе које издаје факултет, а све то уз менторство наставника. Такође, могу да учествују у раду правних клиника за поједине области права, као и на међународним студентским такмичењима.

Б.2.3.3. Уговори о сарадњи са правним факултетима у окружењу омогућавају да се наставни планови и програми унапреде. Поред билатералних уговора, размена стручних искустава у циљу унапређења квалитета студијског програма је уређена и Упутством за израду и побољшање студијских програма.

Б.2.3.4. Студент савлађује студијски програм кроз одговарајуће предиспитне активности и полагање завршног испита, предвиђених студијским програмом, чиме стиче одређени број ЕЦТС бодова. Сваки предмет у оквиру студијског програма има одређен број ЕЦТС бодова. Број ЕЦТС бодова се одређује у зависности од процењеног радног оптерећења студента у савлађивању материје појединачног предмета, применом јединствене методологије високошколске установе, у складу са усвојеном европском методологијом.

Б.2.3.5. На Првом циклусу студијског програма Право није предвиђен завршни рад.

Б.2.3.6. Током студирања и након завршетка студија, студент стиче квалификације које одговарају циљевима студијског програма Право.

Б.2.3.7. Студијски програм Право је целовит, свеобухватан и јасно концептиран. Он пружа могућност будућим дипломираним правницима да на компетентан начин учествују у моделирању и анализи општих и посебних теоријских и практичних знања за самостално обављање различитих послова из домена правничке струке (у правосудним органима, органима државне управе, јавним службама, привреди и др.). Савладавањем студијског програма Право студент стиче одговарајуће компетенције, које се односе на успешно разумевање правних норми и правила правне струке, разматрање правних проблема, могућност стручне комуникације са државним органима и институцијама, као и са привредним субјектима, праћење измена законских и подзаконских прописа и коришћење научне и стручне литературе у циљу проширивања стечених знања. Студијски програм Право (Први циклус) обезбеђује добру основу за наставак даљег образовања у домену правних наука, пре свега на нивоу Другог циклуса.

Б.3. Учење, подучавање и оцењивање усмерено ка студенту

Б.3.1. Наставни планови и програми се усвајају на Наставно-научном већу факултета, коме присуствују и представници студената, који могу да искажу своје мишљење и сугестије. Правилником о начину избора и броју чланова Студентског парламента и избору студената у Наставно-научно веће факултета (члан 2) је предвиђено да у састав Наставно-научног већа улазе и представници студената, чији број не може да буде мањи од 20% од укупног броја чланова Већа.

Б.3.1.1. Сваки наставник има слободу да наставу из предмета који предаје, у складу са усвојеним силабусом, изводи на начин који сматра да је за студенте најприхватљивији за разумевање (нпр. power-point презентације, анализа примера из праксе, решавање случајева и др.). Поред интерактивних метода наставе, које омогућавају студентима да активно учествују у настави, постоји могућност и додатних консултација. Сходно Правилнику о анкетирању студената о квалитету наставног процеса, спроводи се периодично анонимно анкетирање студената о раду наставника и сарадника у наставном процесу, за сваки наставни предмет појединачно, са циљем побољшања квалитета наставног процеса.

Б.3.1.2. Студенти учествују у евалуацији наставног процеса (редовност извођења наставе; редовност одржавања консултација; квалитет предавања и вежби са становишта припремљености наставника и сарадника за наставу; педагошки и професионални однос према студентима; квалитет и доступност обавезне литературе). Резултате анкете обрађује надлежно тело, односно Канцеларија за осигурање квалитета, а затим се извештај упућује Сенату на разматрање и усвајање. Студенти имају своје, демократски изабране, по уређеном поступку, представнике у Наставно-научном већу (најмање 20% од укупног броја чланова Већа) и другим управљачким телима факултета.

Б.3.1.3. Студенти су упознати са правилима студирања, која су уређена посебним актом, и могућношћу подношења жалбе у случају да сматрају да нису адекватно оцењени (право на полагање испита пред комисијом од три наставника). Сва релевантна документа и обавештења су им доступна на интернет страници факултета и огласним таблама, а такође могу се информисати и у студентској служби.

Б.4. Упис и напредовање студената, признавање и сертификација

Б.4.1. Правилником о поступку еквиваленције раније стечених звања и поступку вредновања страних и других високошколских исправа за потребе наставка школовања на Универзитету у Бањој Луци детаљно је уређен поступак и услови за признавање квалификација које су стечене на другим високошколским установама, како би се студентима из других високошколских установа омогућило да наставе да похађају студијски програм Право на овој високошколској установи. На тај начин се подстиче мобилност студената и омогућава већа међународна и међууниверзитетска сарадња. Наставни планови и програми су у одређеној мери интернализирани, с обзиром на ангажман гостујућих професора из Србије, неки од уџбеника који су обавезна литература за поједине наставне

предмете објављени су или се користе у Србији или Хрватској, а, такође, одређен број студената су држављани других држава (углавном Србије и Црне Горе).

Б.4.2. На студијски програм Право (Први циклус) се уписује одговарајући број студената, сходно расположивим стручним и физичким капацитетима факултета, а у складу са друштвеним потребама. Упис студената се обавља на основу јавног конкурса, објављеног у законом предвиђеном року, а на основу одлуке Владе Републике Српске о броју студената за упис на студијски програм Право (I циклус) у датој академској години. Редослед кандидата за упис утврђује се према успеху у претходном образовању и резултатима постигнутим на пријемном испиту.

Б.4.3. У Правилнику о начину праћења и вредновања знања студената на I циклусу студија, који је доступан на интернет страници факултета, уређен је поступак оцењивања студента, као и структура оцено. Успешност студената у савлађивању материје наставног предмета се континуирано прати током семестра, кроз различите видове предиспитних обавеза (присуство предавањима, успех на вежбама, колоквијуми, семинари и сл.), који се вреднују одређеним бројем ЕЦТС бодова. Укупан број ЕЦТС бодова остварен кроз предиспитне активности је утврђен према јединственој методологији и не може прелазити 50% у структури коначне оцено, с тим да постоји могућност избора модела и различитих облика остваривања предиспитних активности на сваком наставном предмету. Сваки предмет укључен у студијски програм Право има јасан и јавно доступан начин стицања ЕЦТС бодова. Студент савлађује студијски програм полагањем испита, чиме стиче одговарајући број ЕЦТС бодова, у складу са студијским програмом. Укупан успех студента на предмету се изражава оценама од 5 (није положио) до 10 (одличан). Оцена је заснована на укупном броју ЕЦТС бодова које је студент стекао испуњавањем предвиђених предиспитних обавеза за дати наставни предмет и полагањем испита, а према квалитету стечених и показаних знања. По завршетку студија Првог циклуса, студенту се издаје диплома у којој је назначена квалификација и високошколска установа на којој је она стечена. Из приложене документације није видљиво да ли се сваком студенту издаје и Додатак дипломи, у којем се прецизирају наставни предмети, који указују на стечену излазну квалификацију.

Б.4.4. Студенти могу да се информишу о програмима међународне размене студената уз признавање ЕЦТС бодова на веб страници Универзитета у Бања Луци, као и директно на факултету (CEEPUS III програм, ERASMUS MUNDUS и др.).

Б.5. Наставно особље

Б.5.1. Политика и услови запошљавања, као и критеријуми за напредовања наставника су прецизно регулисани Правилником о поступку и условима избора наставника и сарадника на Универзитету у Бањој Луци, који је усаглашен са законом.

Б.5.2. Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места одређен је број извршилаца на појединим радним местима, као и опис њихових радних задатака, што би требало да допринесе реализацији оперативног плана развоја људских ресурса. У 2016. години је у сталном радном односу било 23 лица у административном особљу и двоје који су ангажовани по другим уговорима.

У погледу наставника и сарадника, на нивоу катедри се разматра план развоја кадрова на појединим наставним предметима и, уколико се оцени потребним, предлаже се расписивање конкурса за пријем у радни однос сарадника, односно наставника, о чему одлуку доносе надлежни орган. Из приложене документације се види да је у 2016. години било 24 наставника и сарадника у сталном радном односу, 6 у допунском радном односу и 3 гостујућа наставника и сарадника. Однос броја студената и броја наставника и сарадника у академској 2016/2017. години је био 221: 33, што наводи на закључак да је број наставника и сарадника тренутно недовољан, с обзиром на број студената.

Б.5.3. Наставници поседују потребне референце из наставних предмета из којих изводе наставу, обухваћених студијским програмом Право, и ти подаци су учињени доступним јавности. Сачињавају се годишњи извештаји о научним и стручним активностима наставног особља, што омогућава праћење

њиховог научног и стручног рада, и пружа могућност за конкурисање на научно-истраживачке пројекте из домена студијског програма Право.

Б.5.4. Факултет, у складу са могућностима, али без постојања претходно усвојеног плана усавршавања, упућује административно особље на стручне обуке и иновације знања, са циљем унапређења квалитета и ефикасности њиховог рада. То се посебно односи на административно особље из Сектора финансија и рачуноводства које, због честих промена у законодавству, редовно похађа стручне семинаре из своје области. Међутим, требало би више пажње усмерити на стручно усавршавање административног особља и из других сектора.

Б.6. Ресурси за учење и подршка студентима

Б.6.1. За извођење студијског програма Право (Први циклус) факултет обезбеђује одговарајуће људске ресурсе (наставно и административно особље), као и рачунарску опрему и друге мултимедијалне физичке ресурсе, који омогућавају савремено извођење наставе (power-point презентације, видео-конференцијску везу и др.). Такође, постоји и електронска судница, коју студенти, под менторством наставника и сарадника, користе за симулације суђења.

Зграда Факултета заузима простор од близу 4.000 км². Факултет има 6 просторија за извођење наставе, од чега је један амфитеатар, који може да прими око 600 студената. Библиотека располаже са око 28.000 књига и близу 9.000 других наслова (часописа, докторских дисертација и др.). Међутим, не постоји приступ електронским базама података из области правних наука. Радни простор за сваког наставника и сарадника је одговарајући. Али, студентска читаоница има капацитет од само 48 места, који је недовољан с обзиром на број студената. Студентски рачунарски центар располаже малим бројем рачунара за потребе студирања студената.

Б.6.1.1. Студенти су информисани о расположивим ресурсима, као и о свим другим релевантним информацијама које се тичу наставног процеса преко огласних табли, интернет странице Факултета, званичне фејсбук странице Правног факултета, брошура, водича за будуће студенте права и др.

Б.8. Информисање јавности

Б.8.1. Све важне информације о раду Факултета се редовно ажурирају и објављују на његовој интернет страници. Такође, средства јавног информисања се позивају на све важне догађаје, који се тичу рада Факултета. Сем тога, и студенти, али и друга заинтересована лица могу добити релевантне информације о студијском програму из флајера, брошура, информатора за студенте и др. Постоји Правилник о мјерама за повећање видљивости и присутности Универзитета у Бањој Луци и његових организационих јединица на интернету, који уређује начине на које се повећава видљивост високошколске установе у јавности. Постоји веб платформа, која је доступна студентима, наставницима и сарадницима Факултета, преко које се размењују информације о предавањима, консултацијама, испитима, семинарским радовима, литератури и др., што олакшава и чини ефикаснијом међусобну комуникацију студената и наставника, а тиме доприноси и подизању квалитета студијског програма.

Б.8.2. Још увек не постоји комуникациона стратегија са јавношћу, али се подаци, који обезбеђују квалитет наставног процеса, прикупљају путем анкета.

Б.8.3. Водич за будуће студенте се сваке године редовно израђује и унапређује, и објављује у електронској форми (на интернет страници Факултета) и у штампаном облику. Такође, ради упознавања са студијским програмом потенцијалних будућих студената, факултет правовремено са тим циљем организује посете средњим школама, као и организује Дан отворених врата на Факултету. Сем тога, на интернет страници Факултета може се погледати промотивни кратки филм о овој високошколској установи и студијским програмима које она изводи.

Б.9. Континуирано праћење и периодична ревизија студијских програма

Б.9.1. Факултет спроводи периодичну ревизију (најчешће на годишњем нивоу) студијског програма Право, како би се пратиле промене на тржишту и обезбедило што боље постизање образовних циљева који су одређени програмом. Најчешће се врше мање измене у погледу курикулума, квалитета предавања и вежби, уџбеника и друге литературе за савладавање наставног програма и др., које се, на предлог катедри, износе на Наставно-научном већу, а потом се о њима изјашњава и доноси одлуку Сенат Универзитета. У том случају, није потребан даљи поступак на нивоу надлежног Министарства. Студенти имају активну улогу у процесу евалуације, кроз анонимне упитнике које попуњавају на крају семестра за сваки појединачни наставни предмет обухваћен студијским програмом, вреднујући, на бази одређених мерила, учеснике у наставном процесу.

Б.9.1.1. У циљу анализе потребе за евалуацијом и унапређењем студијског програма Право, врше се мање измене наставних планова, како би се обезбедио већи квалитет исхода учења, а у складу са променама на тржишту.

Б.9.2. Након спроведене екстерне евалуације студијског програма Право (Први циклус), Факултет настоји да спроведе препоруке које су у Извештају, који је јавно доступан, дате, са циљем унапређења програма.

Б.10. Периодично спољно осигурање квалитета

Б.10.1. У оквиру поступка екстерне евалуације, који је спроведен 2013. године акредитован је студијски програм Право.

Б.10.1.1. Унутрашњи систем осигурања квалитета је побољшан именовањем лица, које има улогу координатора за обезбеђење квалитета, мада он још увек није потпуно унапређен, у смислу постизања целовитости система, као и повећања материјалних капацитета за реализацију студијског програма. Али, свакако да је увођење координатора значајан помак у погледу преузимања тих активности од катедри.

СЛАБЕ СТРАНЕ:

Прегледом достављене документације, нису уочена нека значајна одступања од критеријума и стандарда који обезбеђују квалитет извођења студијског програма Право (Први циклус).

Међутим, сматрамо да би квалитет наставног процеса био још већи када би број наставника и сарадника одговарао броју студената. Такође, тада би наставници и сарадници могли, осим извођења наставе, више да се посвете научно-истраживачком раду, који би требало да буде на вишем нивоу.

ПРЕПОРУКЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ:

Требало би подстицати учешће студената у креирању студијског програма, кроз давање предлога о увођењу нових изборних предмета у курикулум, а који су, из њихове перспективе, релевантни за њихово усавршавање у условима савременог друштва, изазова глобализације и одрживог развоја. Могућност избора између већег броја изборних предмета омогућава студентима да избором предмета учествују у креирању свог образовног профила.

Требало би већи нагласак ставити на периодично мерење задовољства субјеката који запошљавају дипломиране правнике који су завршили студијски програм Право на овој високошколској установи (правосудни органи, органи управе, привредни субјекти и др.), што би убудуће могло да допринесе унапређењу наставних планова и програма.

Требало би размислити о увођењу обавезне студентске праксе у одговарајућим институцијама (правосуђе, органи управе, нотари и др.) на завршној години студија, што би студентима, по стицању излазне квалификације, омогућило ефикасну примену стечених теоријских знања у пракси и допринело овладавању методама решавања правних проблема.

Треба обезбедити приступ електронским базама података из области правних наука.

Треба наћи простор за проширење студентске читаонице, која тренутно може да прими мање од 50 студената, што је недовољно с обзиром на број студената.

Треба опремити, можда из средстава донација, Студентски рачунарски центар са већим бројем рачунара за потребе студирања студената.

Треба унапредити међународну сарадњу и проширити је и ван граница неколико држава из састава бивше СФРЈ, како у погледу веће мобилности наставника и сарадника и размене студената, тако и консултовања силабуса истог или сличног студијског програма са иностраних факултета.